

L'AVENÇADA

SETMANARI RADICAL-NACIONALISTA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
CARRER DE TRES-LLITS, NÚM. 3
LA CORRESPONDENCIA, AL DIRECTOR

Número, 10 céntims

ELS TREBALLS ES PUBLIQUEN BAIX
L'EXCLUSIVA RESPONSABILITAT, DE
LLURS AUTORS, NO'S TORNEN ELS
ORIGINALS.

ANY II

Barcelona 27 de Maig de 1916

NÚM. 65

Catalans Il·lustres

Joaquím M.ª Bartrina

Dimecres passat fou col·locat en la Galeria de Catalans il·lustres, el retrat del gran pensador-poeta, Joaquim Maria Bartrina, que si una prematura mort arrebatà a la Patria i a la Llibertat, no'l pogué arrebatat a la Gloria.

L'AVENÇADA s'associa a l'homenatge tributat per la ciutat de Barcelona, Cap i Casal de Catalunya a l'il·lustre i malaguanyat autor de *Algo*, dedicant-li la casi totalitat de aquest número.

!Bartrina!

Al gener nostro il fato
non dono che el morire!...
(Leopardi.)

En Bartrina ha mort! A dos quarts de quatre de la matinada d'ahir va apagar-se aquella intel·ligència poderosa, va deixar de gloriar aquell cor que tant sentia, va apagar-se per sempre aquella mirada que tan deia! *Al gener nostro il fato non dono che el morire*, haguera dit ell, si en l'acte d'abandonar la vida hagués estat en lo plé de ses facultats, repetint los versos de son poeta predilecte que'ns serveixen d'epígrafe.

¿Quí es en la nostra terra que no coneixia a en Bartrina? ¿Quí no l'admirava? ¿Quí no'l volia? Quí no havia passat hores i mes hores escoltant aquells pensaments tan simpàtics com originals que prodigava en ses converses? ¿Qui no s'havia extasiat contemplant a aquell noi que era tot un home, o millor, a aquell home que semblava un noi? ¿Qui no te gravades en la memoria alguna d'aquelles poesies en que tractava ciencia, o alguna d'aquelles lucubracions científiques plenes de poesia? ¿Qui no li havia posat carinyo al veure sols sa figura simpàtica i expresiva, reflexe fidel de sos sentiments i idees? ¿Qui, finalment, al veure-l decandint-se i aniquilant-se per graus en los darrers mesos de sa existencia, no havia imprecant a la naturalesa per no haver posat un cos robust a les ordres d'aquella intel·ligència poderosa, armoni-

sada amb una imaginació exuberant i dominada per un cor que mai volgué rendir-se a la evidencia trista que aquella intel·ligència li feia conèixer?

L'únic que faltava a en Bartrina era realment un cos d'atleta. Tot lo vigor de ses facultats s'estrellava en la debilitat de

JOAQUIM M.ª BARTRINA

sos membres. Per això li era tan simpàtic en Leopardi; per això sos cants están impregnats de la trista melancolia del poeta italià; per això s'ha extinguit la seva vida física quan la moral tot just comensava. Ha mort a trenta anys; es a dir, quan entrava en la vida.

En Bartrina no té cap historia. Va néixer a Reus, l'any 50, d'una familia tan modesta com apreciada, i va fer lo que fan tots los nois a la nostra terra. Després de anar a estudi de primeres lletres va comensar la segona ensenyança, però no va acabar-la. La seva imaginació divagadora no podia subjectar-se a les estretes mires dels nostres establiments oficials, i durant molts anys va ser tingut com un jove vulgar en la nostra terra dels títols i'ls diplomes. ¿Com podia saber res un noi que ni tant sols batxiller era? Per això sa familia va volguer que fos alguna cosa i... va indicar-li que prengué un títol. Això succeïa el mes de Juny, i li faltaven *sis assignatures* per a tenir lo batxillerat. Llavors hi havia llibertat d'estudis, i al sentir la súplica de la seva familia va volgué complàurer-la, i li va prometre amb la somrisa als llavis que en los pròxims exàmens se faria batxiller. En octubre va ser batxiller amb les millors notes, i aquest es l'únic títol que va obtenir en sa vida.

Fins llavors no havia sortit de Reus sino per curtes temporades, i allí, com pot suposar-se, no podia fer mes que vejetar. Prenia part en tota la vida científica i literaria que hi havia en aquella ciutat; col·laborava en tots els periòdics liberals que s'hi publicaven; se comunicava amb algunes persones ilustrades de fora de Reus, però no passava d'aquí. Per fortuna fa quatre anys i mitj sa familia va traslladar-se a Barcelona, i des de llavors va tenir camp mes ample. Al cap de quinze dies era ja l'ànima de tots els cercles; per tot arreu el demanaven i l'escoltaven; per tot arreu el volien.